

การพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสานกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง *

THE DEVELOPMENT OF BLENDED LEARNING LESSON DEPARTMENT OF SOCIAL
STUDIES, RELIGION AND CULTURE AYUTTHAYA'S HISTORY FOR MATTAYOMSUKSA 2
STUDENTS IN NONGMASANG SCHOOL

นพรัตน์ พลเสน **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง ประวัติศาสตร์ กรุงศรีอยุธยา 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่ม สาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) การทำสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) 2) แผนการจัด การเรียนรู้ แบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา 3) แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรี อยุธยา 4) บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา 5) แบบประเมินคุณภาพของบทเรียน แบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา 6) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนแบบ ผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา มีค่าเท่ากับ 85.78 / 84.22 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนร้อยละ 61.55 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย(μ) เท่ากับ 4.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) เท่ากับ 0.46

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชา เทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา2556 เรื่องการพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสานกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากรE-mail : nopparat404@gmail.com โทรศัพท์ 089-740-9511 อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ: รศ.สมหญิง เจริญ จิตรกรรม

Abstract

The objectives of this research were to 1) efficiently develop blended learning lessons on learning area of social studies, religion and culture : History of Ayutthaya Period for Matthayomsuksa 2 2) compare the achievement of learning with blended learning lessons between Pretest and Posttest of Matthayomsuksa 2 students on Learning Area of Social Studies, Religion and Culture: History of Ayutthaya Period 3) study the satisfaction of Matthayomsuksa 2 students towards blended learning lessons on learning area of social studies, religion and culture : History of Ayutthaya Period. The sample consisted of 15 students of Matayomsuksa 2 during the academic year 2013 of Nongmasang school.

The tools used in this research were 1) Group discussion 2) lesson plans on blended learning lessons : History of Ayutthaya Period 3) Pretest and Posttest : History of Ayutthaya Period 4) blended learning lessons : History of Ayutthaya Period 5) form of quality evaluation on blended learning lessons : History of Ayutthaya Period 6) questionnaire of satisfaction towards blended learning lessons : History of Ayutthaya Period for Matthayomsuksa 2 students

This research revealed that 1) 80/80 blended lessons on history of Ayutthaya period equal 85.78/84.22 which is effectively a 80/80 basis. 2) the achievement after learning the lessons blended on the history of Ayutthaya scores were higher than the previous with the 61.55 percent. 3) the satisfaction of the students towards blended lesson on the history of Ayutthaya period is highest with the mean of 4.71 and the standard deviation of 0.46.

บทนำ

การเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้ที่จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 สาระประวัติศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ถึงเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีต การที่ผู้เรียนจะเรียนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ต้องอาศัยการค้นคว้าจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เอกสารตำราเรียนต่างๆ และยังต้องใช้จินตนาการของตนเองเพื่อให้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต จึงเกิดปัญหาของการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ คือ การขาดสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียนรู้ได้ไม่เหมือนกับสื่อต่างๆ ที่ได้พบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ถูกสร้างมาให้น่าสนใจมากกว่า ซึ่งปัจจุบันนักเรียนให้ความสนใจแต่สื่อสมัยปัจจุบันเสียมากกว่า โดยเฉพาะสื่อทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีทางการสื่อสาร (ICT : Information and Communication Technology) จึงเป็นสาเหตุให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ผลจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้

โรงเรียนบ้านหนองมะสัง ก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ต่ำกว่าเกณฑ์การวัดผลประเมินผลของโรงเรียน ที่กำหนดเป้าหมายไว้ที่คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75 จากการรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน มัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2553-2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง

มีคะแนนเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 40 จากการวิเคราะห์ปัญหาพบว่า ควรประยุกต์ใช้สื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียน เพื่อให้เข้ากับยุคปัจจุบันคือสื่อที่เป็นเทคโนโลยี

การใช้เทคโนโลยีด้านการเรียนการสอนมีความสะดวกรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลทำให้ ไม่ว่า จะอยู่ ณ มุมใดของโลก ก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทันที ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญและมี ประโยชน์ในด้านต่างๆ มากมาย ทั้งทางด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านธุรกิจการค้าและบริการ และ ทางด้านการศึกษา เทคโนโลยีด้าน IT สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นแหล่งความรู้ที่มีข้อมูลมากมายมหาศาล ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถที่จะนำมาใช้ได้ การติดต่อสื่อสารดังกล่าว คือการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่าย หรือที่เรียกว่า อินเทอร์เน็ต และ อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการเรียนรู้ ซึ่งสามารถใช้เป็นส่วนเสริมในการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ

จากการจัดการเรียนการสอนบนเว็บธรรมดาได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนบนเว็บระบบอีเลิร์นนิ่ง ซึ่ง สยามน อินสะอาด และคณะ (2550 : 3) กล่าวไว้ว่า อีเลิร์นนิ่ง ไม่ใช่เพียงแค่การสอนในลักษณะเดิมๆ และนำเอกสารการสอนมาแปลงให้อยู่ในรูปดิจิทัล และนำไปวางไว้บนเว็บ หรือระบบบริหารจัดการการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงกระบวนการในการเรียนการสอน การอบรมที่ใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นทางการเรียนรู้(Flexible Learning) สนับสนุนการเรียนรู้ในลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered) และการเรียนในลักษณะตลอดชีวิต(Life-Long Learning)ซึ่งอาศัยการเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนทัศน์(Paradigm Shift) ของทั้งกระบวนการในการเรียนการสอนด้วย นอกจากนี้อีเลิร์นนิ่งไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียนทางไกลเสมอ คณะจารย์สามารถนำไปใช้ในลักษณะการผสมผสาน (blended) กับการสอนในชั้นเรียนได้

การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นการนำเอาจุดแข็งของการเรียนในห้องเรียนมา รวมกับข้อดีของการเรียนบนเครือข่าย ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่สำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับโดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันมีการนำการเรียนการสอนบนเครือข่ายแบบผสมผสานมาใช้ในการจัดการศึกษาหลายระดับซึ่งในการนำการเรียนการสอนบนเครือข่ายแบบผสมผสานมาใช้ในการจัดการศึกษาแต่ละระดับนั้น การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดว่าจะมีการผสมผสานในระดับใด รูปแบบใด การออกแบบวิธีการเรียน วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ ในการนำข้อดีของการเรียนการสอนบนเครือข่าย และการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมมาเสริมเติมเต็มจุดด้อยซึ่งกันและกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อและเครื่องมือในสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนบนเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยเน้นปฏิสัมพันธ์จากการเรียนแบบออนไลน์และการมีส่วนร่วมในห้องเรียนแบบดั้งเดิม (ปณิตา วรรณพิรุณ 2551: 7-9) การเรียนการสอนแบบผสมผสาน สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทำลายตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น (Driscoll 2002) นอกจากนี้การเรียนการสอนแบบผสมผสานยังมีส่วนช่วยสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน และผู้เรียนกับผู้สอนโดยการติดต่อแบบส่วนตัว ช่วยให้การเรียนรู้ดีขึ้น (Thorne 2003)

จากสภาพปัญหาของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อจำกัดของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมไม่เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความต้องการในการเรียนรู้มุ่งแต่สนใจ สิ่งรอบข้างมากกว่า จากการศึกษาในเรื่องของ

สื่อเทคโนโลยีการศึกษา ถึงประโยชน์ข้อดีต่างๆ ของการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้วิธีการเรียนแบบผสมผสานที่มีกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิมที่สามารถใช้สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำกระบวนการแก้ปัญหาใช้ในการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนแบบอิเล็กทรอนิกส์ และการเรียนการสอนในชั้นเรียนแบบดั้งเดิม เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 4 สาระประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D. Research and Development) บทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์ กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การศึกษาแบบกลุ่มเดียว ผู้วิจัยทำการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และ หลังเรียน ตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design คือการทดสอบก่อนการทดลอง จากนั้นให้ กลุ่มตัวอย่างเรียนจากบทเรียน แบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จนจบเนื้อหาและทำแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว จึงหาค่าทางสถิติ ค่าความพึงพอใจ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาประสิทธิภาพ

1. การทำสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)
2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา
3. แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา
4. บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา
5. แบบประเมินคุณภาพของบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา
6. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์ กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การดำเนินการทดลอง

ขั้นเตรียมการทดลอง

1. ทำการเตรียมสถานที่และเครื่องมือในการทดลอง สถานที่ คือ ห้องคอมพิวเตอร์ โรงเรียนบ้านหนองมะสัง ติดตั้งระบบบทเรียนแบบผสมผสานเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตอยู่ในฐานข้อมูลของ โรงเรียนบ้านหนองมะสัง
2. ปฐมนิเทศก่อนเรียน เพื่อชี้แจงการเรียนแบบผสมผสานทั้งการเรียนในห้องเรียนปกติและการเรียนแบบออนไลน์ เครื่องมือในการเรียนต่างๆ ช่องทางในการสื่อสาร

ขั้นตอนทดลอง

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

2. การเรียนแบบผสมผสานโดยแบ่งระดับการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ตามกิจกรรมระดับการผสมผสาน 50 : 50 คือ การเรียนในห้องเรียนปกติ ร้อยละ 50 การเรียนแบบออนไลน์ ร้อยละ 50

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลประเมินประสิทธิภาพบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์ กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และบทเรียนแบบผสมผสานด้านละ 3 ท่าน จำนวน 6 คน

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

3. เก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับการเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบย่อย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

2. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาในบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา โดยใช้สูตร IOC

3. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร IOC

4. วิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียน ด้วยการหาระดับความยากง่าย โดยการหาค่าความยาก(p) และค่าอำนาจจำแนก(r)

5. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียน โดยใช้สูตรKR-20

6. ศึกษาผลการเรียนรู้ทางการเรียนโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยร้อยละ

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จากผลการศึกษา เพื่อพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้บทเรียนแบบผสมผสาน กับนักเรียน 15 คน นำผลการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนที่ได้จากการใช้บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบผสมผสาน ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง

จำนวน 15 คน	คะแนนเฉลี่ยทดสอบระหว่างเรียน (60 คะแนน)							คะแนนทดสอบ หลังเรียน (30 คะแนน)	ประสิทธิภาพ E_1 / E_2
	แผน ที่ 1 (10)	แผน ที่ 2 (10)	แผน ที่ 3 (10)	แผน ที่ 4 (10)	แผน ที่ 5 (10)	แผน ที่ 6 (10)	รวม (60)	รวม (30)	85.78 / 84.22
รวม	140	118	124	128	123	139	772	379	
คิดเป็นร้อยละ							85.78	84.22	

จากตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง พบว่า ผลการทดสอบระหว่างเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.78 และผลการทดสอบหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.27 แสดงว่า บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

จากผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยาโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จำนวน 15 คน ด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แบบฉบับเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจำนวน 30 ข้อ ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง

การทดสอบ	จำนวน(N)	คะแนน	ร้อยละ	หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนร้อยละ
ก่อนเรียน	15	102	22.67	61.55
หลังเรียน	15	379	84.22	

จากตารางที่ 2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของนักเรียนมี คะแนนร้อยละ 22.67 คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีคะแนนร้อยละ 84.22 เมื่อนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง

ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ร้อยละ 61.55 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยบทเรียนแบบ ผสมผสาน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

จากผลการประเมิน เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา (n = 15)

ที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	แปลผล	ลำดับที่
1	เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.80	0.41	มากที่สุด	1
2	การเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย	4.60	0.51	มากที่สุด	4
3	เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.49	มากที่สุด	3
4	มีการแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน/ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด	1
5	การออกแบบเมนู เข้าใจง่ายและสะดวก	4.73	0.46	มากที่สุด	2
6	การเรียนแบบออนไลน์ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้	4.73	0.46	มากที่สุด	2
7	การออกแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.60	0.51	มากที่สุด	4
8	มีแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.73	0.46	มากที่สุด	2
9	แบบทดสอบ ใบงานมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.80	0.41	มากที่สุด	1
10	ในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน	4.67	0.49	มากที่สุด	3
เฉลี่ย		4.71	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายการประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ ลำดับที่ 1 ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.41$) ได้แก่

เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน/ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.46$) แบบทดสอบ ใบงาน มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และการออกแบบเมนู เข้าใจง่ายและสะดวก การเรียนแบบออนไลน์ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ มีแหล่งสนับสนุน การเรียนรู้ที่เหมาะสม ลำดับที่ 3 ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.49$) เนื้อหา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ลำดับที่ 4 ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.51$) การเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย และการออกแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง มีค่าเท่ากับ 85.78 / 84.22 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 บทเรียนได้ดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอนการพัฒนา ได้มีการศึกษาเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ในโรงเรียนด้านเนื้อหา และด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษา จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group discussion) เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา อุไรโนประกร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การสร้างบทเรียนบนออนไลน์แบบกิจกรรมกลุ่มโดยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนออนไลน์แบบกิจกรรมกลุ่มโดยใช้ วิธีการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและระบบเครือข่ายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง มีความแตกต่างกัน โดยเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน เท่ากับ 84.22 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิดา วรณพิรุณ (2551:283-287) ได้ทำการศึกษาและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนบนเว็บผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนา การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาจากผลการวิจัยพบว่า นิสิตปริญญาบัณฑิตที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้านการสรุปแบบนิรนัย การให้ความหมาย การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และการสังเกต การสรุปอุปนัย การสรุปโดยการทดสอบสมมติฐานและการทำนาย และการนิยามและการระบุข้อสันนิษฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนน การคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา อุไรโนประกร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การสร้างบทเรียนบนออนไลน์แบบกิจกรรมกลุ่มโดยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดย การวิเคราะห์ด้วย t - test มีค่าเท่ากับ 28.22 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิดา สุกเอี่ยม (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำ

การวิจัยผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เรื่องพลเมืองดีของสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดการเรียน การสอนแบบผสมผสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ค่าดัชนีประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน มีค่า 0.59 หรือร้อยละ 59 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อายุร ยิ่งขวัญเจริญ (2556 : 126) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บแบบผสมผสาน เรื่องการจัดแสงการถ่ายภาพในสตูดิโอ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนได้ค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่บุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการปฏิบัติการจัดแสงสำหรับการถ่ายภาพในสตูดิโอของกลุ่มทดลอง อยู่ในเกณฑ์ดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับที่ 1 ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.41$) ได้แก่ เนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน การแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน/ชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.46$ แบบทดสอบ ใบงาน มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และการออกแบบเมนู เข้าใจง่ายและสะดวก การเรียนแบบออนไลน์ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ มีแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ลำดับที่ 3 ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.49$) เนื้อหามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ภาพรวมมีความพึงพอใจต่อการเรียน ด้วยบทเรียนแบบผสมผสาน ลำดับที่ 4 ($\mu = 4.60$, $\sigma = 0.51$) การเรียงลำดับเนื้อหาเข้าใจง่าย และการออกแบบกิจกรรมมีความเหมาะสม ซึ่งเกณฑ์ระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด อยู่ที่ 4.50 – 5.00 ทั้งนี้ เพราะว่า บทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา เป็นบทเรียนที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ต่อผู้เรียนจึงเกิดความพึงพอใจต่อบทเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา อุไรชนิประกร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การสร้างบทเรียนบนออนไลน์แบบกิจกรรมกลุ่มโดยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏ ความคิดเห็นของผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์ในระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา จิตรประทักษ์ (2553 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะด้วยการเรียน แบบผสมผสาน โดยภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม ด้านการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ และด้านคุณภาพของบทเรียนผ่านเว็บ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ (2556 : 303-304) ได้ทำการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง แบบผสมผสาน เรื่อง การซ่อมและประกอบคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษา ที่มีต่อบทเรียนอีเลิร์นนิ่งแบบผสมผสาน เรื่อง การซ่อมและประกอบคอมพิวเตอร์ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.53)

จากการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าบทเรียนแบบผสมผสาน เรื่องประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองมะสัง เป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนซึ่งช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง**ภาษาไทย**

- ปณิดา วรรณพิรุณ.(2551). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้บนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปณิดา สุกเอี่ยม.(2555). ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เรื่อง พลเมืองดีของสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปณิสรา จิตรประทักษ์.(2553). การศึกษาผลการเรียนรู้แบบสืบเสาะด้วยการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภานุวัฒน์ ศรีไชยเลิศ.(2556). “การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งแบบผสมผสาน เรื่อง การซ่อมและประกอบคอมพิวเตอร์ สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6, ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน : 303-304.
- ศยามน อินสะอาด และ คณะ.(2550). การออกแบบผลิตและพัฒนา e-Learning. โครงการ Sute-Training โครงการการศึกษาไร้พรมแดน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. พิมพ์ครั้งที่ 1.
- อัจฉรา อรุชโนประกร.(2552). การสร้างบทเรียนบนออนไลน์แบบกิจกรรมกลุ่มโดยวิธีการเรียนแบบผสมผสาน เรื่อง การสื่อสารข้อมูลและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- อายุธ ยิ่งขวัญเจริญ.(2556). “การพัฒนาบทเรียนผ่านเว็บแบบผสมผสานเรื่องการจัดแสงการถ่ายภาพในสตูดิโอ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน.” วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 6, ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม : 126.

ภาษาต่างประเทศ

- Driscoll, M. (2002). *Blended Learning: Let's get beyond the hype*, E-learning, 1 March. Available at: <http://elearningmag.com/ltimagazine>.
- Thorne, K. (2003). *Blended Learning: How to Integrate Online and Traditional Learning*. London: Kogan Page Limited. ISBN 0749439017.